

PORSSZEM JANKÓ

SZERKESZTI: *Molnár György*

BUDAPEST, 1929 OKTÓBER 27. ✦ HATVANKETTEDIK ÉVFOLYAM

● 27 ●

3138. SZÁM

Uj hang!

Uj forma!

**Gömbössel
a miniszteri szobában**

**„Kerülöm Bethlent,
mert félek tőle” —
mondja Nagy Emil**

Nyilt levél Gaál Franciskához

Honthy Hanna öltözőjében

**Gózon Gyula nem ad igazat a feleségének,
Berky Lilinek**

ÁRA : 50 FILLÉR

Helyzetkép

Az ellenzék, az mitse tud,
Kiváló elme az a Bud
S ha meggyöngülnek vállai,
Ott van mellette Kállay.

Az ellenzéknek nem közömbös,
Hogy lám, miniszter lett a Gömbös.
Lószőr után ő lesz az ősszel
Egységes ágyúban a lószér.

Az ellenzéknek rossz az ájer,
Nem kell a Prónay, a Mayer;
Scito- s Sztranyavszky menjen aztán,
Borús lelküknek ez vígasz tán.

Van olyan, aki Vasst se védi,
A másíknak nem kell a Klébi,
S a Walko senkinek se kell,
Mivel senkitsem érdekel.

És Bethlen áll a vadlesen
És így morfondál csöndesen:
„Lehet, hogy elhull mind a vad,
De a gazdájuk megmarad”.

—rj—

Rothenstein Mór: Mi az, báró úr?
Mért nem móricoiz már?

Podmaniczky Endre: Na, hallja...
Amióta hazaengedték a Jakabokat!...

Amin most Pest nevet

I.

Az egyik vízi sportklubba nemcsak a férfiak, hanem az asszonyaik is eljárnak. Egy szombat délután három csinos nő ül egy padon és amint fölneznék, egy napozó, csupaszra vetkőzött klubtagot pillantanak meg, akinek egész ruházata egy kis fehér kendő volt, amely eltakarta az arcát.

A három nő közül az egyik — mondjuk: a barna — alaposan végigméri és azt mondja:

— Nem az én férjem.

A második — a szőke — azt mondja:

— Csakugyan... nem a te férjed.

A harmadik — a bronzvörös — azt mondja:

— Nem is tagja a klubnak.

II.

Operába viszik a felsőbb leányiskola növendékeit. A „Lohengrin”-t hallgatták végig. Másnap iskolai dolgozatnak adják fel a dalmű tartalmát. Az egyik leány röviden ezt írja: „Az első felvonásban Lohengrin párbajt vív Elzáért.

A második felvonásban elnyeri Elza kezét.

A harmadik felvonásban van a nászéjszakájuk, ezt Lohengrin végigénekli, mire Elza megkérdezi Lohengrintől, hogy melyik nemhez tartozik.”

Városi iskolában

Tanító: Mit tudsz Szigetvár bevételéről?

Weisz Árpádka: A lózungot tetszik gondolni?...

*

Tanító: Árpádka, mondjál nekem egy jelzöt.

W. Á.: Egy fehér törülkőző.

— Hogy érted ezt?

— Egy fehér törülkőző az ablakban nálunk azt jelzi, hogy a Samu bácsi feljöhet, a papa nincs otthon.

*

Tanító: Mi a különbség a villám és villamosság között?

W. Á.: Az, hogy villámért nem kell fizetni.

s. h. (Arad)

„Kerülöm Bethlent, mert félek tőle“

Nagy Emil őszinte vallomásai

„Sehol sincs annyi nagyképű ember, mint Magyarországon.“ — „Hogy miféle pofákat látni itt..!“ — „Ha én miniszterelnök volnék...“

„Rakovszky Iván négyféle címen húz állami fizetést“

Azt mondják: sokat ír, sokat beszél, sokat utazik külföldre. Nem tetszik nekik. Ahány bádoggépű tucatkegyelmessel beszélek róla, mind a nyakra-
valóját igazítja, a vállát húzza, fintor vonaglik a jólszabott nagyképén. Mondanak is valamit, nem is. De látom, hogy nagyon a bögyükben van. Nem tudják megemészteni. A szürkék gasztronómikus zavaraiból halálbiztosan lehet következtetni. Az ő gyomruk edzett, csak extra falatok fekszik meg. Hát ez a doktor Nagy Emil csakugyan jókora feladatot mér az excellenciás kérődzőkre. Nincs szüksége az ujságíró sovány jövedelmére és mégis ír: furcsa ember. Hatalmon lehetne, ha lakatot rakna a szájára: abnormis ember. A saját pénzéből költ politikára, propagandára: bolond ember. Nem vágódik hanyatt a kortársi önbálványok előtt: kellemetlen ember.

pongyolában, mert Nagy Emil még akkor is pongyolában van, ha díszmagyart húz daliás alakjára. Nem merem meggyanusítani, hogy ez az állandó pongyolahordás pöz nála. Sokkal egyenesebb, őszintébb, emberibb ember. De a közvetlenségnek arra a magaslatára, amelyen az excellenciás címmel megterhelt Nagy Emil áll, csak az igazán nagy emberek, írók, alkotóművészek, kutató tudósok, nagyvonalú államférfiak tudnak fölemelkedni. Nagy Emil sem egyik, sem másik. És mégis olyan melegsavú, melegsívű, mint azok a kevesek, akiknek homlokán

Lássuk csak, hogyan fest ez a „furcsa, abnormis, bolond és kellemetlen“ ember négy-

szemközt. Nem mondom: a halhatatlanság istenjeje csillog. Ez a száznyolcvan centiméteres, vállas, izmos, kerekképű, dúshajú, tömöttbajszú, mosolygószemű férfi: egy nagy, egy nagyszerű gyerek. A gyermek tiszta hitével, drága rajongásával, hűségével, áldozatkészségével, nyíltságával, amit az emberből az a cudar struggle for life szép lassan kioperál és kocsonyás gerincet, képmutatást, alattomoságot, megalkuvást, hazugságot plántál a helyébe. Finom kis erkölcsi átültetés! Nagy Emillel nem bírt az élet. Vagy inkább az élet kegyeltje volt. Dolgozott, hogy független lehessen és mert független lett, tud dolgozni. Azt csinálja, amit akar. Ehhez ma nem elég a vagyon. Ehhez ma bátorság kell. Azonkívül tehetség kell.

*

Csésze teánál találom az ügyvédi irodájában. Szívből kacag, amikor a szándékomat közlöm vele.

— Szóval: kipécéztél, pajtás — mondja. — Hát állok elébe.

— Sokat és sokszor beszélgettünk egymással — kezdem. — Amikor még kezdő

politikus voltál, majd amikor delegátus lettél, később pedig, jóval később miniszter korodban. De azt mindig eltitkoltad előttem, hogy adtad írásra a fejedet. Ne tagadd, a te lelkedet is nyomják ifjúkori bűnök. Fogadok, hogy verseket írtál. Na, szépen bevallani...

— Bizony, eltaláltad, Jenőké. Második gimnazista voltam, amikor Majláth országbíró meggyilkolták. Édesapámtól, aki kúriai bíró volt, dermedten hallottam a kegyetlenség részleteit. Fájdalmam négysoros rigmusba szökkent. Még ma is fejből tudom:

„Országbíró méltóságát megölték,
Holttestét hét napra rá eltemették.
Eltemették sötét földnek mélyébe,
De a lelke felszállt a magas égbe.”

— Hát ez nagyon megható egy tízéves diáktól. És aztán? ...

— Aztán negyedikes gimnazista koromban ujságot szerkesztettem. „Budavári Házikert” volt a címe (mert hogy az Albrecht úton laktunk), hektográfon sokszorosítottam. Az anyagiakat úgy teremtettem elő, hogy a rokonaim mind előfizettek a lapra. Mikor ötödikes voltam, Rákosi Jenő leányához, Lenkéhez írtam szerelmes verset. Rengeteg klapanciát firkáltam össze, de a hetedikben már megkomolyodtam. A II. kerületi gimnázium önképzőkörének Szentessy Gyula, a korán elhunyt nagytehetségű lírikus volt az elnöke, akinek gyönyörű költeményeit Kiss József lapja, „A Hét” közölte. Társaim közül, akik ismertebbek, már csak ketten élnek: Székács Aladár közigazgatási bíró és Kiss Ernő szolnoki ügyvéd, mind a ketten felsőházi tagok. Érettségi után jogásznak mentem. Édesapám Bonnba, majd Westfáliába küldött. Ügyvédjelölt nemcsak Budapesten, hanem Párizsban is voltam, elég szűkös viszonyok közt. Mint ügyvéd már csak azért vettem tollat a kezembe, hogy bírósági beadványokat írjak. Akkor kezdtem újra nyomtatásba írni, mikor Apponyi Alberttel az interparlamentáris konferenciákat jártam. „Belgiumi levelek” címen a Budapesti Hírlapba írogattam. A háború elején egy cikkemet nem engedte kiadni a cenzura. Akkor abbahagytam és csak a miniszterségem után, 1924-ben nyultam ismét tollhoz.

— Sztopp! Miniszterség... Milyen tapasztalatokat tettél miniszter korodban? Hogyan láttad akkor az embereket?

— Mondhatom neked, csak akkor ismerjük meg igazán embertársainkat, barátokat és ellenségeket, ha a hatalom forrásához jutunk. Avval nem mondom újat, hogy érdek és önzés vezeti az embereket. Így születünk. De az a szörnyű meghunyászkodás, az a felháborító gyávaság!... Pedig én sohase ültem meg kevélyen a hatalom paripáját. Útálom a nagyképűséget, nem tudok nagyképű lenni, nem pászol a bádóg az arcomra. Hidd meg, sokkal nagyobb tekintélyem lenne, ha én is olyan merev pofával járnék körül, mint azok, akik valamiféle pozícióban vannak. Én sokféle országban jártam, de mondhatom, Magyarországon láttam és látom a legtöbb nagyképű embert. Itt mindenki vasalt bőrt húz magára, mihelyt valakinek érzi magát. Nézz körül a hivatalokban, a bankokban, még a bohémvilágban is.

— Te vagy a második ember, Emilkém, akitől ezt hallom. Mikor boldogult Vadász Lipótot igazságügyi államtitkárrá tette meg Tisza István, megkérdeztem tőle, mire jó, hogy ő, a csendes, kontempláló lélek, esetleg politikai harcokba vesse bele magát. Vadász ezt válaszolta: „Meg akarom mutatni, hogy úgy is lehet államtitkár az ember, hogy abszolúte nem változik meg belül és nem látszik meg rajta kívül”. Meg is mutatta ez a prófétaelkü kis szabolcsi fiskális.

— Nagyszerű ember volt, Isten nyugosztalja! És csakugyan: olyannak maradt az államtitkári székben, amilyen azelőtt volt. De nézz csak körül: miféle pofákat látni ma az egész vonalon! Mért nincs az embereken egy vonalnyi emberi vonás? Mingyárt több lenne hozzájuk a bizalom!... De azon is mulatok, tudod, mikor a nagyfejűek arcát figyelem, ha velem találkoznak. Én barométer-arcoknak nevezem őket, mert mindig tisztán le tudom olvasni róluk: mi van velem? hol tartok? lent vagyok-e vagy fönt? Ezek aszerint mondják a „szervusz”-t vagy a „hogy vagy kérlek alássan, de rég láttalak, drága Emilkém”-et. Pokoli pofák!

*

Rágyujtunk. A kegyelmes úr Memphisre, én a vendégnek járó Sztambulra. Most már hárman vagyunk. Kitűnő kollégám, de Gerando Félix is végigélvezi Nagy Emil vallomásait.

— Még avval is bajuk van, — mondja Nagy Emil — hogy ujságcikke-

ket írok. Ez Magyarországon valami diffamáló lehet. Hányan mondják: csak legalább ne írjal az ujságokba! Ez nálunk a „tekintély” rovására megy. Tekintély!... Tőlünk nyugatra az fokozza a politikus tekintélyét, az erősíti a pozícióját, ha ujságba ír. Itt a nagyképűség a tekintély terhére írja a közérdekű publicisztikai munkát. Pedig én szenvedélyes ujságíró lettem. Ép olyan szenvedéllyel űzöm ezt a mesterséget, mint az ügyvédt. Csak képviselőnek nem vagyok szenvedélyes. Minden délelőttöt, amit a parlamentben kell töltenem, elveszett időnek tartok. Mennyivel okosabb tenniszezni, evezni, télen síelni... már golfozni is tudok, Londonban tanultam meg. De hát a kerületem ragaszkodik hozzám és én is úgy szeretem azokat a derék embereket!

— Milyen viszonyban vagy Bethlennel? Mi a véleményed róla? ...

— Ha olykor találkozom vele, még mindig nagy hatással van rám. Hidd meg, szuggesztív tehetség. Szinte félek tőle. Mindenre rá tudna venni. Ezért is nem szeretek találkozni vele. Mint embert nagyon szeretem. Mikor együtt voltunk ellenzékiek, a koalíció idején, csodáltam a nagy műveltségét, közjogi tudását. Gazdasági érzéke akkor sem volt, de taktikusnak — világraszóló. Azt a munkát, amivel Bethlen a huszas évek elején rendet csinált a káoszból, senkisem tudta volna úgy elvégezni. Én például vagy magam is bombát dobtam volna a rendbontók közé, vagy engem lőttek volna le. Bethlen pompásan csinálta. Emlékszem: szegény Vázsonyi Vilmos, amikor Bethlennel bizonyos dolgokat tisztázni akart, a beszélgetés után azt mondta nekem: „Hidd el, ez a Bethlen egyáltalán nem antiszemita”. Öt perccel később a „kurzus” egyik hangoskodója azt mondta nekem: „Most győzödtem meg róla: Bethlen egészen a miénk, százpercentes antiszemita”.

— És most? ... Milyennek látod most Bethlent?

— Fájdalom, a mai magyar társadalom olyan szervilis, hogy Bethlent egészen megrontotta. Ha itt egy gerinces társadalom van, Bethlen is egészen más. Nagyon elsavanyodott a miniszterelnök, már csak ritkán látni jókedvűnek. Pedig milyen szeretetreméltó ember volt. De hát elrontották, akárcsak azt a dámát, aki udvarlók seregétől van körülvéve és mindenki szépeket mond neki.

— Miben látod, kegyelmes uram, az általános csüggedtség és elkeseredés főokát? — adom fel az újabb leckét.

— Abban, hogy senkisem jár elől a jó példával. Ha én miniszterelnök lennék, eltörölnék minden állami autót. Hadd lássa az adófizető publikum, hogy a miniszter villamoson utazik! Ha én mint miniszter itt a Bálvány ucca 8 előtt felszállok a villamosra, fogadok, hogy másképp néznek rám és mingyárt másképp beszélnek a rendszerről. Mikor macedóniai Nagy Sándor hadserege majd meghalt a szomjúságtól, egy pohár vizet kerítettek valahonnét és átnyujtották a hadvezérnek. Nagy Sándor kiöntötte a vizet és azt mondta: „Ha a katonáim nem ihatnak, én sem iszom!” Így kell cselekedni. Ha mindenki nem mehet autón, a miniszter meg az államtitkár se menjen. De hát itt csak háromszáz-négyszáz embert konszolidáltak... Így történik meg aztán, hogy olyan fantasztikus panamahírek is vannak forgalomban, amiknek semmi alapjuk nincsen. Azt tenném továbbá, ha miniszterelnök lennék (— szó sincs róla, nem akarok lenni —), hogy senkinek sem engedném meg, hogy hétféle címen húzzon fizetést az államtól. Azután: átalakíttatnám a tihanyi halbiológiai intézetet az öreg nyugdíjasok üdülőhelyévé és beszüntetnék minden protekciós fényűzést. Evvel kezdeném. Hogy milyen egy-kettőre helyreállna itt a bizalom!...

Most összecsapja a kezeit.

— Teszem azt, itt van a Rakovszky Iván esete. Négy címen húz fizetést közpénzekből. Először: kegyelmi nyugdíjat kap mint volt miniszter, másodsor: képviselői fizetést vesz föl, harmadszor: mint a Közmunkatanács elnöke havi 3500 P fizetést élvez, negyedszer: a „Budapesti Hírlap” fizetéses munkatársa, már pedig ez az ujság állami vállalatnak tekintendő, mert részben közpénzekből tartják fenn. Összesen 7000 pengő havi fizetése van Rakovszky Ivánnak. Hát szabad ezt? Egész sereg olyan köztisztviselő van, aki országgyűlési képviselő lett, de azért változatlanul húzza a tisztviselői fizetést, sőt közben elő is léptetik, mert a „tartósan szabadságoltak” állományában van. Hát szabad ezt? Angliában senki nem húzhat két címen fizetést az államtól. A miniszternek nem jár a képviselői fizetés is, ha képviselőnek választják. Franciaországban a miniszter nem kap nyugdíjat, csak kivételes törvény alapján, ha a közszolgálat folytán tönkrement. Ime, a dúsgazdag Anglia és Franciaország!

Még csak egy kérdés van hátra. Sokan azt mondják Nagy Emilre: nagy bohém. Vajjon ő annak tartja-e magát?

— Nem, nem vagyok bohém — tiltakozik. — Filiszter vagyok. A bohém fogalmához tartozik a kártya, az ital, a mulatozás is. Én sohasem kártyázom, nem iszom és nem ismerem a hejehuját. Lehet, azért mondják rám, hogy bohém vagyok, mert olykor táncolok. De csak csárdást. Édes istenem, Angliában a legmagasabb rangú bírák, jóval túl a hatvanon, úgy táncolnak, mint nálunk a huszonötévesek. Senkisé akad fönn rajta. Miniszterkoromban is jártam csárdást. Mi van benne? Csak buta ember, illetve — ami ezzel gyakran egy — csak nagyképű ember mondhatja, hogy aki táncol, az már bohém is.

... Nem. Nagy Emil nem bohém. Talán a bonhómiája tévesztette meg a hamis megfigyelőket. A bonhómia pedig szigorú etimológiával jó embert, emberséget jelent. Nagy Emil emberséges ember. Tetőtől talpig ember. Megértem, miért szólják meg nyomorult korunkban.

MOLNÁR JENŐ

Hogyan lehet megállapítani, milyen idős a Bethlen-kormány?

Erre a kérdésre Seiffensteiner Salamon bátyánk a következő adomával válaszolt:

Az iskolában azt kérdezi a tanító:

— Ki tudja nekem megmondani, miről lehet megállapítani a libák életkorát?

Egyedül Móricka jelentkezik:

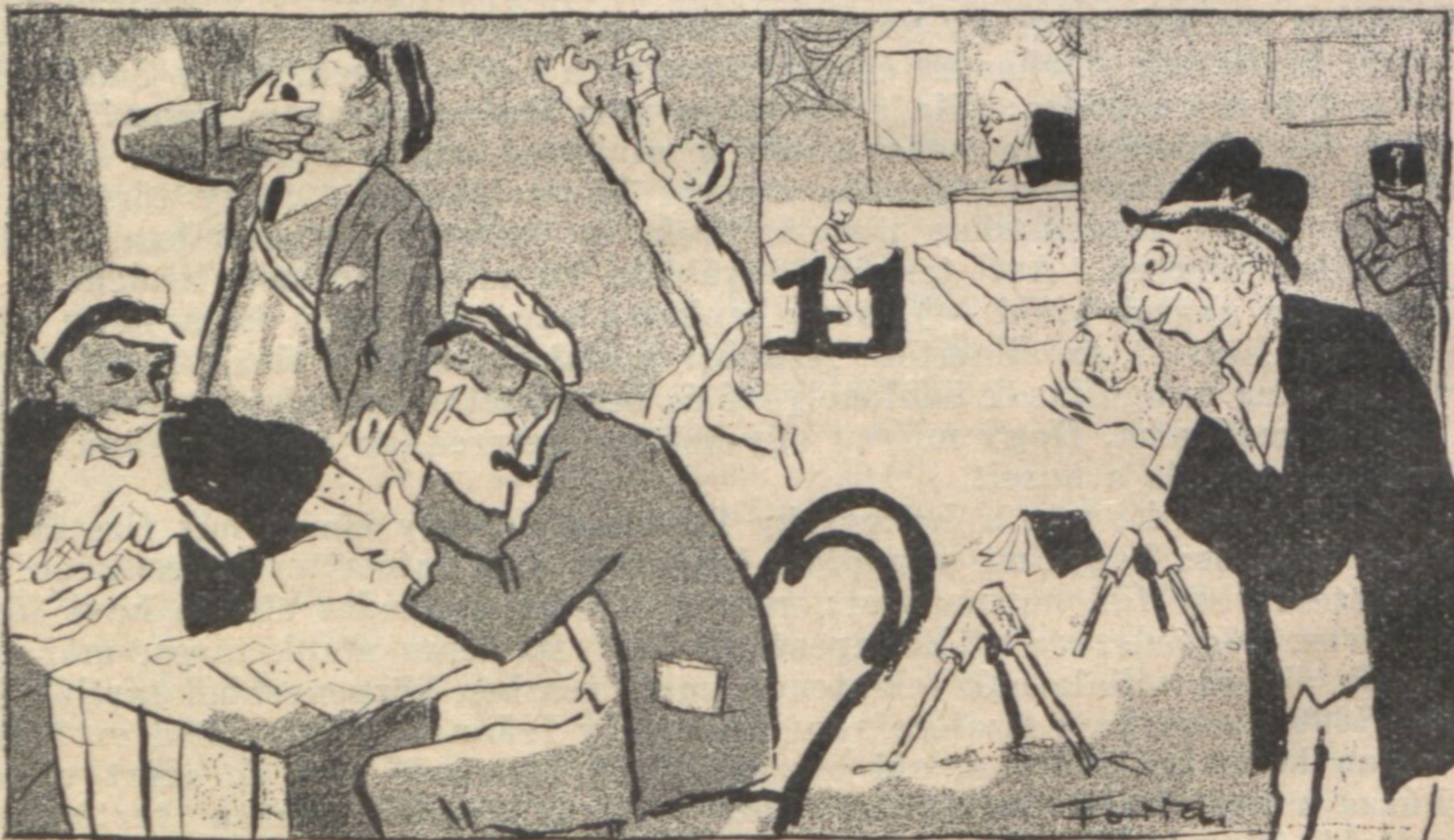
— A fogakról.

— Te szamar, hisz a libának nincs is foga — mondja a tanító.

— De nekünk van, — feleli Móricka.

Ahol unatkoznak

vagy: hosszúnapi csendélet az egyetemen

A legközelebbi ujsághirig simon a verekedés.

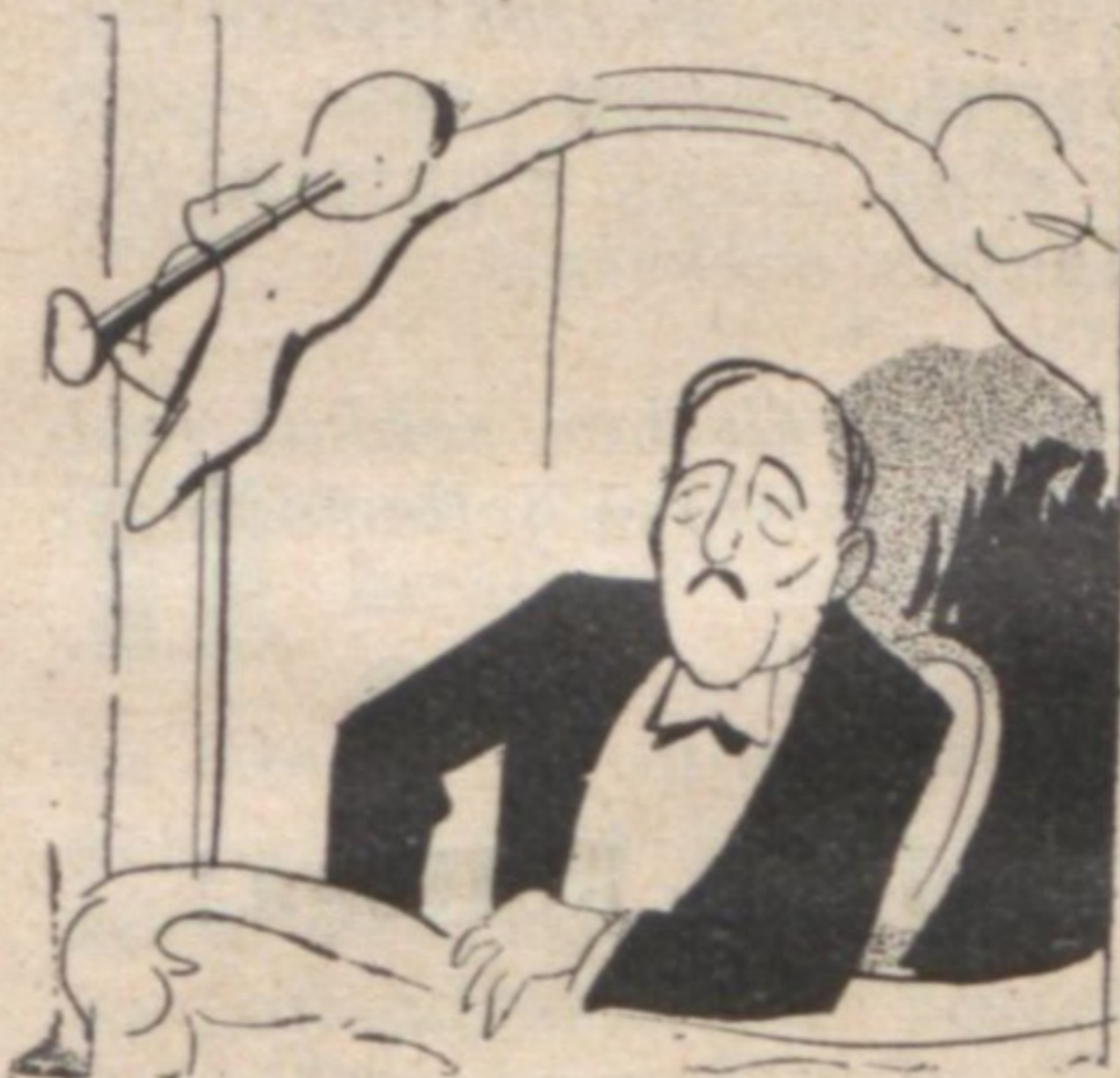
BORSSZEM JANKÓ A SZÍNHÁZBAN

Nemzeti Színház

Herczeg Ferenc: A nevadai ezredes

Első felvonás. Hevesi Sándor Angliából áthajózik Amerikába és ott egy bohózatkutató expedícióval az ösvadonba megy. Egy iránytű segítségével, amely a régi irányt mutatja, megtalálja „Az ezredes”-t a nevadai erdőben és felkiált: Minthogy (n)e’vade erdőben vagyunk, magammal viszem a bohózatzsákmányt a Nemzetibe.

Második felvonás. Budapesten Ocskay

brigadéros fanyalogva üdvözli baj- (illetve bajcsináló) társát, a nevadai ezredest. Sőt: fajtár- sa, „A tábornok” is el van képedve, de Uray Ti- vadar ügye- sen „Híd”-at épít a mult és jelen közé.

Ezen a hídon Csontos átsétál a Magyar Színházról a Nemzetibe, de a publikum beleszól, hogy ilyen mutatványhoz nem fizet hídpénzt. A felvonás azzal végződik, hogy Herczeg Ferenc hevesi szemrehányást tesz a direktornak a nevadai bohózat-expedícióért.

Harmadik felvonás. Minden jóra fordul, mert a közönségnek eszébe jut, hogy a „Bizanc”-ot meg a „Fekete lovas”-t is Herczeg írta. Sugár Károly, mint betörő, néhány aforizmát mond, amitől a függöny sietve legördül.

Vígszínház

Molnár Ferenc: Egy, kettő, három

Góth Sándor szemfényvesztő produkciót jelent be: egy taxisofőrből hatvan perc alatt vezérigazgató-főkonzul-nagykapitalista-arisztokratát csinál. A hitetlen nézők ellen azzal védekeznek, hogy állandóan a kis Mórckára utal, aki ép úgy képzelemagának az esetet, ahogy ő, az öreg Mórck, csinálja. A darab a Magyar Általános Hitelbank elnöki szobájában játszódik, minden célzás nélkül arra, hogy ott nemrég egy vidéki dzsentrit va-

rázsoltak át bankelnökké. Az egyik páholyban ülő Scitovszky Tibornak határozottan tetszik a játék, csak a hatvan percet sokallja. Szerinte egyik pillanatról a másikra is meg lehet bűvészkedni a dolgot. Góth Sándor percenként háromszázhusz szótag sebességgel beszél, amin csak Kabos Gyula nem csodálkozik, mert ő percenként háromszázötven szótagot nyel el. Abban a pillanatban, amikor a taxisofőr metamorfózisa véget ér, lelken- dezve ront a színpadra Buday Dezső fővárosi közlekedési szakértő és közli Rajnai Gábor sofőrrel, hogy rútul be van csapva, mert miközben öt milliomossá tették, a taxi árát ismét fölemelték és mint taxisofőr, kétszer-háromszor anynyit kereshet.

Belvárosi Színház

Lakatos László: Tizennyolcévesek

Első felvonás. Lakatos László kilép Drégely Gábor társaságából, mert érzi, hogy „valaminek történni kell”. Azután kilép Vadnai László társaságából is, mert érzi, hogy „a csúnya lány” nem érdekli a tizennyolcéveseket. Azután egy hétig nem borotválkozik és a saját szakállára, a saját társaságában, három tizennyolcéves fiút és egy hasonlókorú leányt szül. Mikor látja, hogy nem hasonlítanak hozzá, nagyon meg van elégedve. Ráday Imre dettó.

Második felvonás. A tizennyolcévesek Einstein relativitásáról és az abszolút színpadi sikerről csevegnek. Közben kirándulnak a szabad természet ölébe, de megjelenik a szép Székely Lujza és elmegy a természettől a kedvük. Most már kizárólag szerelemről lesz párbeszélve.

Székely Lujza századszor mondja már

Rádaynak: „kutyulim édes”, — a százegyediknél revolvért ránt és lelövi a poént. Kórházba kerül, de Somlai főorvos kidobja, mert nincs elég hely és a főváros még nem építette fel az új kórházat. Keleti László közben meg teszi a Rádaynak hozott befőttet, de a közönség még a befőttnél is jóízűbben élvez. Ráday öt perc múlva már a kórházi ápolónővel randevúzik, aki minden tizennyolcéves fiút eltakar. Lakatos, mint szerző, gönnyolja neki, de mint ember, nagyon irigyli. Radó Mária, érettségizett gimnázista, viszont beleszeret Somlaiba, mert imponál neki, hogy még nem felejtette el a latin nyelvtant. „Amo, amas, amat, Szeretem a szomszéd lányát... Imperfectum, futurum...”

Harmadik felvonás. Somlai megvívasztalja a tizennyolcéveseket, hogy nem kell félni, nem lesz ez mindig így... mire húszévesek lesznek, nem írnak róluk darabot. A fiatalok azt felelik, hogy ők egészen nyugodtak, mert ezt a darabot olyan sokáig fogják játszani, hogy közben hosszú lesz a szakálluk. (mj)

TÁVIRAT

BETHLEN ISTVÁN gróf

JÓ, JÓ, A HONVÉDELMI TÁRCA BETÖLTÉSÉVEL MEG VAGYOK ELÉGEDVE, DE MI LESZ A FAJVÉDELMI TÁRCAVAL?

EGY IZGATOTT FAJVÉDŐ

Az egyetem előtt

— Egyetlen zsidó se jött el megint!...
Hát akkor hogy követelhetik tőlünk, hogy dolgozzunk?!...

Színpadi vihar

Egy drámában az utasítás „hirtelen szelet” ír elő. Amikor a szélnek tombolnia kellene, megjelenik a színen egy pincér, kezében tányér és a tányéron párolgó étel.

— Hát ez mi? — kérdi kétségbeesetten a főszereplő.

— Hirtelen szelet, — feleli alázatosan a pincér.

Kulissza-aforizmák

Ha az operettben a komikus nem tud táncolni, akkor komikus táncos, ha tud, akkor táncos komikus.

*

Sok sűgő a suttogó baritonistától tanulhatna suttogni, viszont van olyan barintonhangú sűgő, akitől a suttogó baritonista tanulhatna énekelni.

*

Némely színész az életben sokkal jobb színészjellem, mint amilyen jellem színész a színpadon.

Éljen Friedrich kolléga!

Párizsban, Londonban
Az a dolgok rendje,
Hogy a publicista
Jut a parlamentbe.
Nálunk megfordítva:
Aki képviselő,
Előbb-utóbb ujság-
íróvá lép elő.

Fületlen gomb

— Mi a különbség Viktor Emánuel és a Khedive közt?

— Semmi, Mind a kettő öfelsége.

— Hát idehallgass! Viktor Emánuelnek megvan a Rómája. A „Khedivé”-nek megvan az arómája.

Honthy Hanna öltözőjében

Egy primadonna, akinek még nem volt afférje

*„Nekem az a fő, hogy a közönséget száz-
percentig kiszolgáljam.“ — „Visszajön a
régis szép operett.“ — „Ráérek még a
Nemzetihez menni.“*

Ha a primadonnák epithetonokat kapnának, Honthy Hannának a „széria-
királynő” lenne a jelzője. Ő tartja a rekordot Fedák Sári és Gaál Franciska
mellett. „Az ügyvéd és a férje”, a „Nászéjszaka”, „A régi nyár”, a „Szökik
az asszony”: mind több mint száz, sőt százötven előadás. Budapesten, a színházi
dekonjunktúra és a vele iker cinizmus hazájában! Könnyű, — mondják a színház
körüli szaglászók, akikből a nyilvános főpróbarendszer szerencsésen kitenyészette
az „ellendrukkerek” förtelmes hadát — könnyű, — mondják — mikor jó a darab!
Próbáljon az a Honthy Hanna rossz darabbal százszázalékos szériát csinálni! Ott mutassa
meg, hogy primadonna a gáton! A színházi szakember bosszús vagy fölényes
mosollyal intézi el az ilyen ostobaságot. A színházi szakember tudja, hogy igenis,
a rossz darabból lehet jót csinálni, a silány librettót ki lehet korrigálni, a szerzői
savanyúságot lehet színészi ötletekkel eltakarni, az ügyefogyott jelenetekbe
lehet találékonyságot, elmésséget vinni, a holtpontra megragadt játéknak néha
egy szerencsés gesztussal fordulatot adni. Honthy Hanna ama kevesek közül való,
akik titkos társszerzőként gyúrnak, forgatják, ízesítik próba közben a szerepüket a
ezzel magát a darabot is, de mikor a közönség előtt készen hozzák ki, a publikált
szerzőnek engednek át minden dicsőséget. Az ilyen színdarab-szerkesztési munka
rendszerint viharos vitákkal, heves összecsapásokkal, néha a marakodásig elfajuló
csatározással jár. De Honthy Hanna nevét még senkisé is olvashatta színpadi botrá-
nyokkal kapcsolatban. Ez a küzdelmes pályakezdésben, vidéki színészkedésben edzett
fiatalasszony szívós és következetes tud lenni, keresztül viszi az akaratát anélkül,
hogy ellenségeket szerezne. Ami igazán nagy szó a színház világában. Milyen
csodaszere, milyen kígyóbüvölő titka lehet ennek a hirtelenszöke teremtésnek? Azt
hiszem, semmi más, csak a nagyon közvetlen modora, az őszinteségtől szinte har-
sogó természete. Azonfelül az esze, amiből jóval többet kapott, mint amennyit
primadonnáknak osztogatnak az illetékes múzsák.

Most látszólag valami bonyodalomba csöppent a magyar operettnek (és hozzá-
tehetjük: a vígjátéknak) ez a tüneményesen talentumos, izgatón vonzó, szolid
nőiességgel a legkevésbé szolid hatásokat provokáló csillaga. Hozzá tehetem:
állócsillaga, mert ahol ilyen porciója van a tehetségnek, ott a mulandóság nem pri-
madonna-döntő hatalom. (Lásd F. S. betűk alatt is!) A Fővárosi Operettszínház
két operettre szerződtette Honthy Hannát és amikor meg kellett volna kezdenie a
vendégszínházát, egyszerre csak Lengyel József színész hadifogoly-revüjét mutatják
be. (Ehhez a darabhoz pedig nem kell primadonna. Mindent a férfiak intéznek el.
Képzelem, milyen izgalom lesz szűkebb körökben!) Mi történt? Honthy Hanna
elvesztette a kedvét „A csúnya lány” című operettől (szövegét írta: Lakatos László
és Vadnai László, zenéjét szerezte, illetve fogja szerepeltetni: Ábrahám Pál), mert az
egyik librettista, a kitűnő Lakatos László nem mutatott semmi érdeklődést a darab

iránt. Már pedig a librettót alaposan át kellett volna dolgozni. Nemcsak Honthy álláspontja volt ez, hanem Lakatos véleménye is. Azonkívül Ábrahám Pali állítólag nem készült el a partitúrával, amikor a próbákat meg akarták kezdeni. Honthy Hanna azt mondta Faludi Sándornak, hogy vegyék elő a másik operettet, amelyre szintén szerződött, a „Sisters” címűt. Igaz, hogy ennek csak két felvonása van kész, de az az ördögös Békeffi István három nap alatt megírja a harmadikat és Lajtai Béla kirázza a kabátujjából a zeneszámokat. A színház úgy találta, hogy Honthy kérésének nem tehet eleget. Így esett meg a csoda, hogy a legelső operett-primadonnának az évad teljében öt hétig nem tapsolhat a közönség.

Halljuk tehát, mit mond Honthy Hanna.

*

Két részletben diskurálunk. Először a művésznő kertészucai lakásán. A szőke-ség éppen pihen. Ágyban fekszik, de teljes díszben. Mintha csak valami hasonló szituációban látnám a színpadon. Ezzel szemben jelen van a daliás férj, dr. Petheő Miklós főorvos. Gyönyörű kezét hamisítatlan Honthymosoly kíséretében nyújtja és hamisítatlan, édes nazális hangján kérdi:

— Mint barát vagy jelen, mint szerző, vagy mint ujságíró?

Nagyon kipihentnek látszott, tehát nem fukarkodtam a nyugtalanítással:

— Mint ujságíró, Hanukám. Mi van veled és körülötted és mögötted, angyali nő?

— Semmi... Adj egy Sztambult és beszéljünk másról. Nekem nincsenek afférjeim, sohase voltak és sohase lesznek. Van eszemben, hogy ujságpólemiákba, ilyen meg olyan kampányokba bocsátkozzam! Nem akarok senki céltáblája lenni. Énrám senkise lövöldözzön! Nekem csak egy feladatom lehet: száz percentig kiszolgálni a közönséget. Ez persze nem megy olyan könnyen, ez gondot és munkát ad. De hát kire tartozik az, ami a színpadon, az előadáson kívül történik? A színésznő ott kezdődik, amikor a publikum elé áll és ott végződik, amikor lelép a színpadról.

— Szenzációsan igazad van, Hanuka. Okos vagy, mint mindig. Megsúghatom, hogy akik ismerik az ügyet, neked adnak igazat.

— Az mindegy, kérlek — csattan fel és meglóbálja feje fölött remekbe formált karját. — Nem arról van szó, hogy kinek van igaza, hanem arról, hogy amit csinálunk, az tökéletes vagy mondjuk: a legjobb legyen.

— Szóval: most egy ideig nem fogsz játszani. Kibírod?

— Boldog vagyok, hogy egy kis pihenéshez jutok. A télen mint beteg pihentem. Ez nem számít. Most makkegészséges vagyok. Így jó a pihenés. Abbáziába megyek. Gyertek le!

Pár nappal később, a Városi Színház öltözőjében folytatódott a beszélgetés. A tükör előtt ült, színeket rakott fel arra a bájosan furcsa primadonna-arcocskára és közben jókedvűen csicssergett:

— Megváltozott a programom. Itthon maradok. Öt hetem lesz, öt hétig tanulok énekelni Engel Bélánénál. Tudod, mit jelent ez? ... Csodákat lehet művelni, ha precizen betanulom a szerepemet. A „Sisters” énekszámaira készülök és betanulom a „Denevér” Adélját. Hogy minek? Imádom a „Denevér“-t és tudni akarom ezt a szerepet. Van időm, hát megtanulom.

Közben elkészül a színpadi toalettjével. Megkérdeztem: fölösleges vagyok-e?

— Ugyan, — mondja nevetve — pont azt látod, amit a színpadon mutatok.

Az öltöztető nő hattyúprémes pongyolába bujtatja.

... Férfi nem találhatta ki azt a badarságot, hogy Honthy Hanna nem szép. Sőt: annyival szebb, mint a tucatszépek, hogy csupa érdekes, meleg diszharmóniából tevődik össze a diadalmas asszonyisága. Ha van benne valami, ami nem szép, azzal hat, hogy nem szép. Ezt csinálják utána!

*

Eljátssza a jelenetét a délceg Kertész Gáborral. Kétezeröttszáz ember tapsolja, éljenzi, ujrátzatja. A színpadtól az öltözőig önfeledt dudolással libeg, mint egy játékos, boldog kislány.

— Milyen szerepeket kívánsz magadnak, művésznőm? — zaklatom fel gondtalan lelkét.

— Nekem mindegy, szívem. Operett, vígjáték, dráma... Csak olyan figurát játsszak benne, ami tetőtől talpig emberi, ami hús és vér, tehát érdekes, amiben a képzelhető legjobbat lehet adni. A jazz-operett a legkevésbé nyújt alkalmat ilyes-

mire. Nem szeretem. És majd meglátjátok, milyen gyorsan visszajön a régi szép operett. Az édes keringő, a finom melódiák, a gondosan felépített finálék. És hozzá: értelmes mese, elfogadható alakok, jóízű vidámság, egyszóval az igazi operett. Én már érzem, a színpadon érzem, hogy a közönség vissza akar térni a jószövegű, szépzenéjű operetthez.

— Gondoltál-e arra, Hanukám, hogy valamikor egészen átpártolsz a drámához?

— Ha evvel netán a Nemzeti Színházra céloztál, akkor azt felelem, hogy nagyon ráérek még a Nemzeti Színházba menni. Négyszemközt mondva, már volt szó róla. De hát van még időm, ugy-e?

— Van, van... Berky Lili, az egyetlen magyar nagyasszony, szintén ráér... Ő se sürgős Hevesi Sándornak, pedig...

Bekukkant az ügyelő:

— Kész van, nagyságos asszony?

— Kész vagyok.

Nem értem. Még hozzá se fogott az átöltözéshez. Pedig most valami grande toilette jön. Egy perc és tündérré alakul. Még egy perc és már a színpadon van.

Az öltöztetőnő, akinek a kisujjában van a színházi kritika, azt mondja:

— Nincs még egy ilyen művésznő, kérem. Most százhuszonötödször játssza a „Szökik az asszonyt”-t és minden este valami újat talál ki. Sok primadonnával volt már dolgom, szerkesztő úr, de tessék elhinni, a Honthy nagysága a leglelkiismeretesebb. Nincs az a dícséret, amit meg ne érdemelne.

Csatlakozom előttem szóló véleményéhez.

MOLNÁR JENŐ

A betörő, a professzor, a liberálisok és — Gömbös

A szórakozott professzor hazamegy este és gyanus zörejt észlel a hálószobában. Elkiáltja magát:

— Ki van itt?

— Senki — felel az ágy alól a betörő.

— Érdekes, — motyogja a professzor — pedig meg mertem volna esküdni, hogy valaki jár itt.

Azzal nyugodtan levetkőzött és lefeküdt.

*

— Itt van az a Gömbös a kormányban? — kérdezik az egységspárti liberálisok.

— Nincs, — feleli Gömbös a miniszteri székből.

— Úgy?... Akkor nyugodtan alhajtunk — tovább.

Kedves Borsszem Jankó!

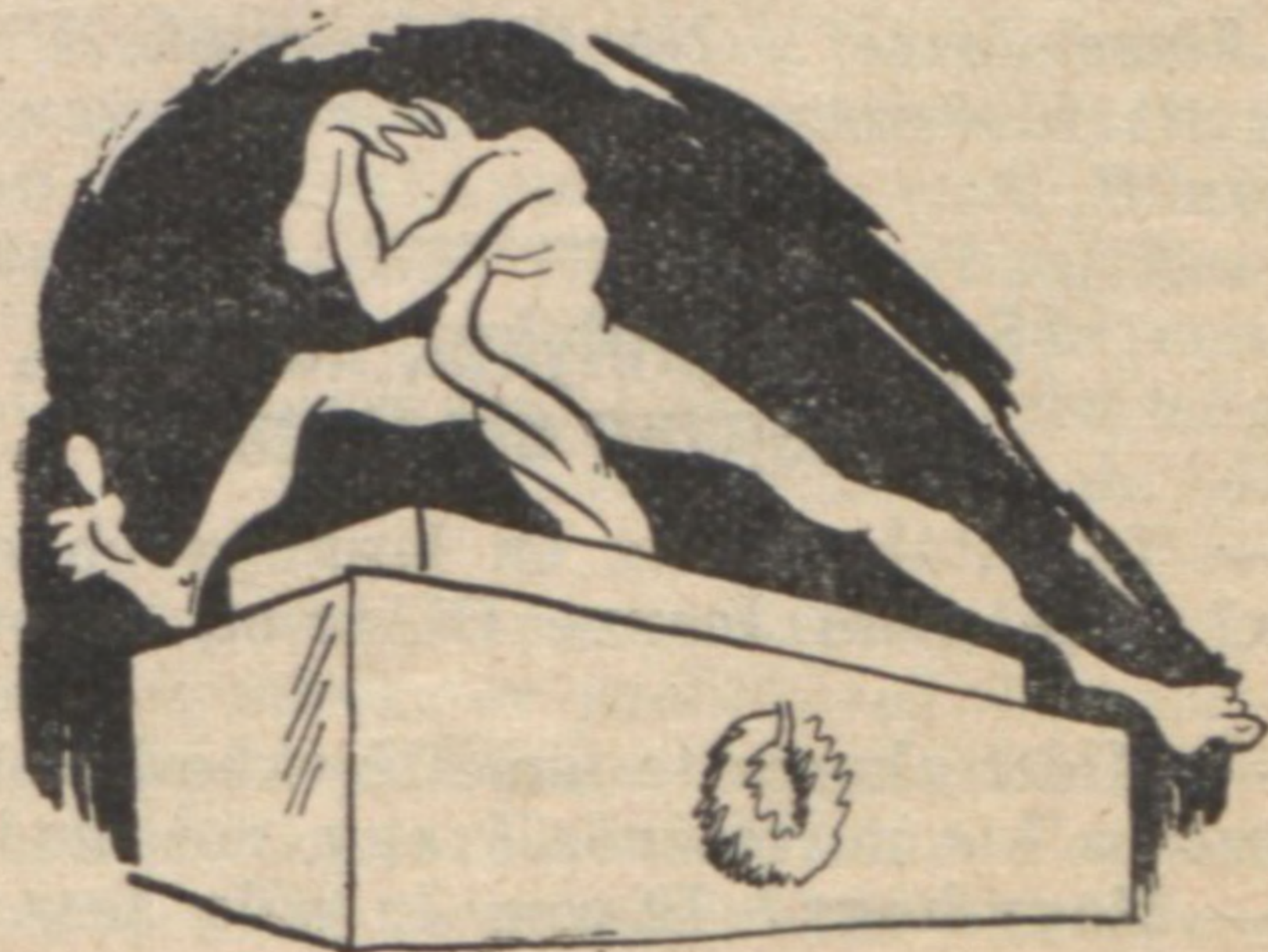
Egy ismertnevű, nagyon termékeny, de annál fajsúlytalanabb írónkról van szó a bohémek törzsasztalánál. Azt mondja Orbók Atilla:

— Én tiszta geometriai képletet látok benne. Ez az ember egy olyan önmagába visszatérő görbe vonal, amelynek minden pontja egyenlő távolságban van az irodalomtól.

Az őszi tárlaton

Az egységspártkörben „Bethlen” felírásu cigaretta árulnak, de a képviselők nem akarják mellre szívni. Maga Bethlen is eldobja és „Szfinksz”-et szí. Ez jobban megfelel az egyéniségének

— Jönnék a kritikusok!... Meneküljön, aki tud!

A fűrész meg a létra

Vass József: Ne törődj velük, Pista! Amíg ezek itt fűrészelnék, te szép komótosan lesétálsz a létrán...

Egy kis pletykát, ah Jankó, ne legyen oly fajankó!

— Tudjátok, mi az én legnagyobb művészi vágyam? Eljátszani Jeanne D'Arc-ot, az orleánsi szűzet.

— Miért akarsz te ismétlésekbe bocsátkozni? — kérdezte a kis művésznőtől egy rosszmájú kritikus.

— Hogy-hogy? Hiszen én még Jeanne D'Arc-ot sosem játszottam el.

A kritikus legyintett:

— De a szűzet már rég eljátszottad.

A t. Ház folyosóján

Nagy Emil megkérdi Fábián Bélától:

— Mondd, kérlek, ismered azt a katonai büntetőtörvénytervezetet?

— Egy büntetést már ismerek belőle.

— Melyiket?

— Amellyel Bethlen büntette a liberalizmust, mikor Gömbös-ből minisztert csinált.

A tihanyi visszhangnál

Én: Mit mondott Sokoró, amikor hallotta Bethlen beszédét?

A visszhang: ...be-szédit.

Én: Kell-e a katonaság matracába az a lószőr?

A visszhang: ...azószőr! (azószér.)

A Demokrata-körben

— Tényleg olyan nagy port vert fel Vass József jászárok-szállási beszéde?

— Mi az, hogy nagy port? Az már nem is volt közönséges por.

— Hanem?

— „Fűrész”-por.

Kedves Borsszem Jankó!

Repülőgépen utaztam Bécsbe. Mikor elhagytuk a magyar hártárt és csakhamar feltűnedezték Bécs tornyai, egyszerre csak két ismert név ütötte meg a fületem.

— Bernard Shaw, Baldwin, — mondta egy nő a mellette ülő férfinék.

Nem értettem a dolgot és megkérdeztem, mit akar ezzel a két névvel mondani. Az asszony hamisítatlan akcentussal ismételte meg:

— Bernat, schau — bald Wien!

A férjét tudniillik Bernátnak hívták.

Pöstyéni párbeszéd

— Azt hiszem, Gömbös Gyula is Pöstyénbe fog jönni.

— Minek?

— Kúrára. Megint egy nagyot lépett...

Gömbös Gyulával

a miniszteri szobában

A parlament őszi ülészakának első ülésén ez a kemény arcélű, de újabban sűrűn mosolygó, gyérhajú, barna férfi volt a legérdekesebb ember. Tíz év előtt még ismeretlen vezérkari százados, most: honvédelmi miniszter. Nem Napoleon, szó sincs róla, de majdnem napoleoni karriér. (Várjuk meg a végét.) Egységspártiak udvara vette körül, de az ellenzékről is sokan átjöttek gratulálni neki. Az ujságírók is mind barátságosan szorongatták a kezét. (Szeretik Gömböst, hálásak neki a sok eseményért, amit a multban szállított a riportéhes ujságoknak.) Miközben felém nyújtja a kezét, dr. Scherl Ervin kollégámra, a Neue Freie Presse tudós budapesti szerkesztőjére mutat a másik kezével:

— Tudja, mit írt rólam a Pressében? ... Hogy olyan járásom van, mint a matrónak viharos tengeren.

— Jó a hasonlat, — mondom — de honnét veszi hozzá kegyelmes úr a vihart?

A nagy sokadalomban, az új miniszter felé nyúló kezek és áradó szavak özönében nem tud válaszolni. De pár pillanat múlva azt mondja:

— A miniszteri szobába megyek. Ott eldiskurálhatunk.

Újabb gratulánsok sorfala közt halad el. Különösen a fiatalok örvendeznek. A negyvenkét éves Gömbösben az ifjúság győzelmét ünneplik. Békeidőben az egy Széll Kálmánon kívül, aki harmincéves korában lett pénzügyminiszter, csak Wlasits Gyulát nevezte ki I. Ferenc József kultuszminiszternek ebben a korban. Eszterházy Móric gróf harminchatéves korában lett ugyan miniszterelnök, de már abnormis időben és — úgy is nézett ki az a miniszterelnökség! Gömbös Gyula még nem látszik negyvenkettőnek. A „fajvédelem”, ha a nemzetet nem is, de őt konzerválta.

A honvédelmi miniszter szobája, a parlament Kossuth Lajos téri frontján, meglehetősen egyszerű. Közös benyílója van a népjóléti miniszter szobájával. Dr. Bernáth, a honvédelmi miniszter szeretetreméltó titkára elmondja, hogy több mint kétezer üdvözlő táviratot kapott a gazdája. Jó pár hétig tart a válaszolás. Farkass Elemér képviselő után és Kádár Lehel szerkesztő előtt fogad Gömbös őexcellenciája, szimplán, közvetlenül, mint mikor a fogorvos nyitja ki a rendelő ajtaját és körülnéz, hogy ki van soron. A miniszter a zsebében kotorász, aprópénzt vesz ki, odaadja az ajtónállónak:

— Hozzon nekem egy sonkászsömlyét.

Becsukja az ajtót. Azzal kezdem, hogy majdnem találkoztunk a nyáron Rómában. Pár nappal később érkezett Gömbös a kettős fővárosba.

— Ne politizáljunk — vág elébe a várható kérdésnek. — Nagyon csöndesen ment végbe az én olaszországi látogatásom. Nem szeretem a ceremóniákat, a fel-tünést, a nyilvános szereplést.

— Grandi miniszterrel tanácskozott? — kérdezem.

— Nem. Mussolini miniszterelnökkel.

Hozzák a sonkászsömlyét.

— Pardon, — szól a miniszter — de muszáj, hogy egyem. A gyomorsavam miatt többször kell ennem naponta, mint másoknak. Többször, de nem többet.

— És a többi szervek? ...

— A szívem, az idegrendszerem nagyszerű. Megjegyzem, a gyomrom is jó. Édesapám ugyan hatvanéves korában halt meg, de a testvérei nyolcvanhárom évig éltek. Én aligha bírom odáig. Túlságos bennem az égés. Többet élek, jobban égek, mint az öregek.

— Nem sportol?

— Dehogyan nem! Lovagolok, tenniszezek, vadászok. A multkor én lettem a tennisz bajnok a családomban. Borzasztóan győzöm a fizikai munkát. Nemrég szarvasbikavadászon hajnalig hajsoltam a vadat és utána egyenesen a hivatalba mentem.

Közben ide-oda járkál a szobában és egy pillanatra sem tűnik el arcáról a mosoly. Lehet, hogy káprázat, de úgy éreztem, mintha egészen más dolgokon járna az esze és talán egészen más dolgokat mondana is, ha — én nem lennék ujságíró vagy — ha ő nem lenne miniszter.

Gömbös Gyula valóban nem politizál. Látom, hogy nem politizál. De nem érzem.

—r —ő

Őnagysága bundája

— Mi lesz a bundámmal, Adolf? Ahogy látom, füstbe megy.

— Eltaláltad. Tíz doboz Palatinus-szivart vettem.

Régi mintára

„Ha úgy kívánja a szabáll,
Gróf Bethlen István félreáll” —
Mond és marad nyugodtan.

Törpe-gazdálkodás a közigazgatásban

Fábian Béla: Mit szóltok hozzá? Erdőhegyi Lajos lesz a szabolcsi főispán, aki még nálunk is kisebb.

Rothenstein Mór: Akkor rendben van. Minden főispán — kisisten.

A jószívű fiú

— Nézd, kis fiam, ott a hátsó udvarban azoknak a szegény gyermekeknek nincs se papájuk, se mamájuk, se nagymamájuk, Adjunk nekik valamit ajándékba.

— Nem bánom, papa. Adjuk nekik a nagymamát.

=

Magyar ember Párisban

— Kérem, milyen nemű ez a szó: bon.

— Hímnemű.

— És a bonne?

— Nönemű.

— Hát akkor milyen nemű a bonbonne?

Berky Lili mondja:

„Nagyon el vagyok keseredve, legjobb szeretnék visszavonulni a színpadtól“

Gózon Gyula (úgyis mint férj):

„Nincs igaza az asszonynak! Ahol ő játszik, ott van a Nemzeti Színház“

Kettős meglepetést hozott az Új Színház, Budapestnek ez a valóságos művész-színháza: Földes Imre kirobbanó, ellenállhatatlan „Égő város“-át és Berky Lili nemesasszonyát, aki valósággal a testet öltött Hungária. Valami nagyon furcsa érzés szorongatta a torkomat, mikor a főpróba estéjén együtt találtam Földes Imre magyar műzsáját a magyar színművészet műzsájával, Berky Lilivel. Tudniillik aznap délelőtt a Nemzeti Színházban is volt főpróba. „A híd“, az „Ocskay brigadéros“ és „A fekete lovas“ illusztris írójának egyik bohózatát adták. Mondom, köszörűt éreztem a torkomban és most már nem tudom kielemezni, miért, hogyan,

de könny szökött a szemembe. Hogy az „Égő város“ itt, ebben a mutatós, de mégis csak kis színházban, az Opera árnyékában és „A nevadai ezredes“ ott, az ország első színpadán. Hogy Berky Lili, a nemzeti lélek búgó gerléje itt és a nemzeti színjáték jó néhány rikácsoló papagája ott. Herczeg Ferencnek, úgy érzem, tiltakoznia kellett volna, hogy ezt a

talán leggyengébb darabját az ő nagyszerű mai márkájával színre vonszolják ismeretlen színházpolitikai okokból, az egész magyar színházbajáró közönségnek pedig tiltakoznia kellene az ellen, hogy bárki más színésznő szólaltassa meg a magyar anya, a magyar hitves bánatát, örömét a Nemzeti Színház klasszikaiban, mint Berky Lili. A magyar asszonytípusnak, nemcsak a patinás nagyasszonynak, de a jókedvű, lelkes, mulató, kacér menyecskének is, Blaha Lujza óta senki ilyen tökéletes reliefjét nem nyújtotta, mint ez a Kolozsvárról ide-röppent, itt össze-vissza bukdácsoló, színpadról színpadra vergődő, imádnivalóan tehetséges, bronzhajú, fehérbőrű, dióbarna szemű, simogató hangú, végtelenül egyszerű és már-már bosszantóan szerény asszony. És Jászai Mari óta nem rendültem úgy meg véremlen, velőmlen, mint amikor Berky Lili ajkáról hangzott el az „Égő város“ vátesz-igéje. Pedig Jászeitől úgy hallottam a „Szózat“-ot — nem szavalni — elmondani, hogy sírt bennem a lélek és utána órákig bolyongtam a Duna partján felzaklatott szívvel, gyötrő sugallatokkal...

Berky Lilinek — természetesen (?) — nincs állandó szerződése. Tavaly meg tavaly előtt operettet játszott a Belvárosi Színházban, úgyhogy csodájára járt Pest,

Buda, a vidék meg a trianoni határon túli magyarság. Mert operettezni ép oly művészettel tud, mint népszínművekben „bokorugrani”, nótázni, a magyar dal olyan édes zamattal telik meg az ő száján, mint boldog fiatalasszony melle a drága anyatejtől, mikor a kicsinye kívánczik hozzá. És játszott vígjátékot meg drámát és soha senkisésem kapta rajt', hogy felületes, elmosódó, még azon se, hogy a szerep nem neki való. Minden szerep neki való volt még, amire vállalkozott. Azt hiszem, a legszélesebb regiszterű színész. Operettől a drámáig, vígjátéktól a népszínműig. Tehát: nincs szerződése. És a Nemzeti Színháznál zavarban vannak, ha Jászai Mari vagy Márkus Emma elárvult magyarasszony-szerepeit kell kiosztani.

*

Este tíz óra az Új Színház szuterénjében. Még dördül a taps, tombol a telt ház népe, tizedszer mutatkoznak a szereplők. Utolsónak Berky Lilit engedi el a színpadról a viharzó lelkesedés. Kis tarka kendővel a vállán jön le a lépcsőkön. Az öltöző ajtajának kilincsét minden tíz másodpercben más kéz nyomja le. Színészek, színésznők, ismerősök, előkelő ismeretlenek jönnek gratulálni. Alig van egy nyugodt pillanatunk a beszélgetéshez.

— Hogy boldog vagyok-e? ... Istenem! Olyan szép, olyan remek ez a darab és nekem olyan hatásos szerepem van. De, tudod, édesem, nagyon-nagyon el vagyok keseredve.

— Elkeseredve? — csodálkozom. — Még hozzá milyen fájdalmasan mondd. Miért?

— Hát nézz csak egy kicsit hátrafelé velem együtt arra az útra, amelyet megtettem. Kolozsváron primadonna, azután Pesten a Király Színházban harmadik-negyedik hely, onnét a Magyar Színházba, aztán kabaréba, majd a Belvárosi Színházba és most itt... Folyton helyet cserélni, vándorolni, lesni az alkalmat, hol tudok szóhoz jutni, kémleni egy részt, hol tudok becsúszni... Pedig, ugy-e, minden feladatomat igyekszem becsülettel megoldani. Soha nem voltam szerepfaló, megelégedtem avval, ami a véletlen kedvezéséből jutott és nem vallott velem se kárt, se szégyent, aki rám épített. Meddig csináljam még ezt?... Meddig lebegjek a színházak közt, kitéve bizonytalanságnak és eshetőségeknek? ... Hidd meg, szívem, a legjobban azt szeretném, ha már nem lenne rá szükségem, ha visszavonulhatnék már a színpadtól.

Ismerem Lilit. Ez nem póz nála. Nincs az a nyárspolgári asszony, aki őszinteségekben tútesz rajta. Úgy mondja, hogy hinni kell neki. Persze ellentmondok, de a művésznő makacs és nagyon megharagszom. A közönség nevében, amelynek egyik porszeme vagyok, kikérem, hogy ilyen képtelen gondolatot forgasson a fejében.

— Biztos, állandó talajt szeretnék érezni a lábam alatt — mondja emeltebb hangon. — Adjanak operettet, vígjátékot, drámát, akármit, eljátszom, csak ennek az örökös bolyongásnak egyszer már vége szakadjon.

— Bolyongás? — és megnyugtatom: — Ugyan, az egész szezonban nem tudsz kikerülni ebből a színházból. Egy helyben maradsz a Gyulával, egy színpadon, egy gazdánál.

Felvillan a szeme:

— Igen. Mindenki kétszáz előadást tippel. De aztán? ... Mi lesz jövőre?

Következik a harmadik felvonás. Felsiet a színpadra.

*

Gózon Gyula, az „Égő város” diadalának másik színpadi részese, azt mondja a felesége kesergő szavaira, amikor közlöm vele:

— Nincs igaza az asszonynak, kérlek. Színház — színház, közönség — közönség, taps — taps. Hallod a tapsot? Ép úgy tapsolnak, ahogy a Nemzetiben. Láttad a publikumot? Ép olyan, mint a Nemzetiben. És a Lili... Ahol ő játszik, ott van a Nemzeti Színház. Az nem számít, hogy itt kisebb a színpad, kevesebb ember fér el a nézőtéren, meg hogy az öltözőkben nincs finom szőnyeg, függöny, miegymás. Az a fontos, hogy a színész játsszon, hogy jó darabban jó szerepet játsszon. Meg az a fontos, hogy meg tudjon élni. Tudom, hogy a Lili el van keseredve. De nincs igaza neki, kérlek. Nincs igaza, ha mondom.

— Miért? ... Te meg vagy elégedve?

— Amíg színpadot kapok, nincs okom panaszra. Hiszen nem mondom... De hagyjuk ezt! Az a fő, hogy közönségünk legyen. Az pedig van, hála a jó Istennek.

Aztán rohan a színpadra. És játszik úgy, hogy — csak a Berky Lili mértékével tudnám lemérni.

Kongeniális művészpár. Remek két ember.

MOLNÁR JENŐ

FÁBIÁN BÉLA MINISZTERI KINEVEZÉSE KÜSZÖBÖN ÁLL

A ZSIDÓ TÁRSADALOM NYOMÁSA ALATT ÚJ MINISZTERI TÁRCÁT KREÁL RÉSZÉRE BETHLEN — GÖMBÖS KINEVEZÉSE FOLYTÁN A FÜLÉNÉL FOGVA KELLETT ELŐRÁNCIGÁLNI AZ ÚJ MINISZTERIUM KÉRDÉSÉT — FÁBIÁN KINEVEZÉSÉNEK HÍRÉRE NAGY HOSSZ VOLT A LÓSZÖRPIACON

Saját tudósítónk ujjából kiszopva

Alig pár nap mult el Gömbös Gyula miniszteri kinevezése óta, máris új szenzációja van a magyar politikának.

Azok a sokat emlegetett zsidókörök, amelyeket Gömbös honvédelmi miniszteri kinevezése éppen reményteljesen induló újévük első napjaiban ért, megmozdultak. Ez előrelátható volt. Orrukban még ott van a birsalmák szaga s így érthető, hogy nem hajlandók azt a borsot szagolni, amelyet Bethlen tört az orruk alá Gömbös kinevezésével. Azonnal deputációt szerveztek és fölkeresték a miniszterelnököt, hogy előadják sérelmüket. A deputáció vezetője erélyes szavakkal hívta fel Bethlen figyelmét arra a körülményre, hogy ez így nem mehet tovább.

— Még se tűrhető, — mondotta a szónok — hogy ugyanakkor, mikor Gömbös Gyulát kinevezik honvédelmi miniszternek, a *Khonvédelemről megfélekedzenek.*

Bethlen szelíd szavakkal igyekezett lecsillapítani a küldöttség harcias és egymást túlkiabáló tagjait. Az energikus föllépés mégis arra készítette, hogy nyomban ígéretet tegyen a Khonvédelmi minisztérium felállítására. A küldöttség tagjai erre kurtán és méltóságteljesen csak annyit mondtak: *skajach!* — és

az „Egyenlőség” példányait lobogtatva dörgő léptekkel távoztak.

Politikai körökben hamarosan híre ment a dolognak és mindenfelé izgatottan tárgyalták az új minisztérium felállítását. Mint befejezett tényt emlegették, hogy Gömbös Gyula konkurenst kap *Fábián Béla* személyében. Bethlen sürgős minisztertanácsot hívott össze, amelyen Gömbös is belátta, hogy nincs más hátra, mint fülénél fogva előráncigálni *Fábián* kinevezését, illetve az új minisztérium szervezését. A szenzáció híre a tőzsdére is eljutott és *Fábián Béla* Khonvédelmi miniszterségének hallatára *nagy hossz támadt a lószörpiacon.* Közgazdasági körökből nyert értesülésünk szerint élelmes zsidók már nyakra-főre gründolják a lóször- és matracipari vállalatokat.

A Zsidó Egyetemi Hallgatók Szövetsége a „Pónem” fajtársi egyesület kezdesére elhatározta, hogy szerenádöt ad *Fábián Bélának* és fülbemászó dalokat énekel tiszteletére.

Fábián Béla, a designált Khonvédelmi miniszter, egyelőre nem reagál a kinevezési hírekre és a fülén ül. *Wass kann mann wissen?* — gondolja magában, — Gömbös Gyulával szemben az effajta óvatosság sosem árt. **HESZ FERENC**

Az Andrássy-úti divatüzletben

— Magát nagyon szerethetik a zsidók, *Komlós úr* — mondja egy színész *Komlós Sándornak*, az ismert divatárukereskedőnek.

— Miből gondolja? — kérdezi *Komlós.*

— Mert hosszúnappor sok zsidó ismerősömtől hallottam, amint azt mondta: már pedig nekem is lesz egy *Komlós-raglánom*, még ha kell hogy koplaljak is érte.

Kedves Gaál Franciska!

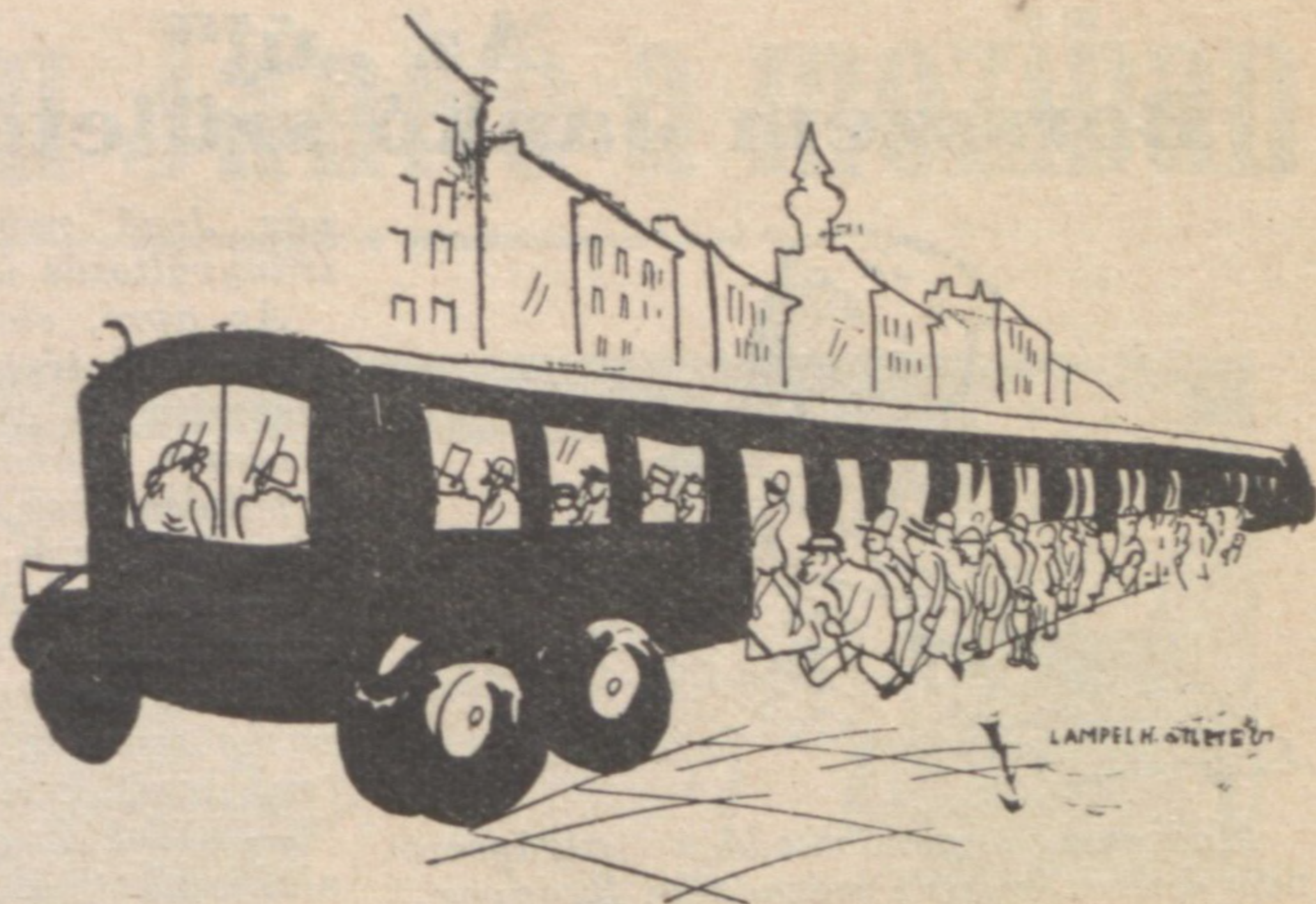
Megnéztem magát, Franciska, a „Tommy és társai” című operettben. Kedden, október 15-én volt a napja. A második felvonás után vörösre tapsoltam a tenyeremet, tombolt a telt nézőtér, de maga nem jelent meg. Attól féltem, talán rosszul lett, de — hál' istennek — egy kis sírógörcsön kívül nem történt semmi baja. Jó, jó, Franciska, de azért velem, közönséggel, nem szabad éreztetnie, hogy valakire vagy valamire neheztel, ezt mi nem érdemeltük meg és mi, publikum, úgy gondolkodunk, hogy színésznőre nézve a legnagyobb kitüntetés a taps és kvázi benne van a jegy árában, hogy ilyenkor az ünnepeltnek meg kell köszönnie az ovációt. Erről maga megfeledkezett, Franciska... dá-dá... ilyet nem szabad máskor csinálni.

De ettől a szépséghibától eltekintve, aranyos egy kölyök volt maga, Franciska. Valahogy megértem, hogy Lázár Ödön, ez a legderekabb direktor, miért tűri szótlanul a kálváriás kínokat, bár ugyanakkor hálát adok annak a jóságos úristennek, hogy én nem vagyok színigazgató. Magáért érdemes szenvedni egy direktornak, sőt annak a boldogtalan zenésznek is, aki véletlenül akkor megy el a folyosón a primadonna-öltöző előtt, amikor a maga harmincnégyes lábacska kirúgja az ajtót. Ilyet nem szabad csinálni, Franciska... dá-dá... máskor meg ne halljam.

De ettől az incidenstől eltekintve, amihez semmi köze sincs a publikumnak s én is pehhemre tudtam meg, ennivaló egy szurtos gyerkőc volt maga, Franciska. Az a haszontalan Egyed Zoltán azt írta magáról, hogy „valamivel kevesebb több lett volna”, vagyis, hogy túljátszotta a szerepét. Hát én itt nyilvánosan megvédem magát, édes Franciska. Határozottan állítom, hogy se a Rákosi Szidi—Vaály Ilona hangulatos duettjébe nem énekelt bele, se a Bársony Rózsi—Dénes Oszkár táncába nem táncolt bele. Sőt: a jó öreg Körmeny János sem azért vágta mellbe, mert egy tömondatot leadott a szerepéből, hanem, mert ezt a maga szerepe kívánta így. Micsoda beszéd az, kedves Egyed Zoltán, hogy a Franciska túljátszotta ezt a Tommyt? Csak nem evett kefére Lázár Ödön, hogy egy tucat színésznek gázsit fizessen, ha mindent a Gaál Franciska csinál! Csak egyszer, egyetlenegyszer adtam igazat Zoli barátomnak. Amikor magácska, cukros, nyolc kis gyereket a színpadhoz csap... Nem, ezt nem szabad... dá-dá... azok a rongyos kisfiúk csak egy-két pengőt kapnak esténként.

De ettől a semmiségtől eltekintve, egészen el voltam magától ragadtatva, Franciska. Szavamra: nincs magához hasonló naiva, siheder, szubrett se drámában, se operettben. Úgy szikrázik, úgy csillog, maga, mint Párizsban a Montmartre fényreklámjai. Ezeregy ötlet. De az ezerkettédiket már elengedem. Ez az ezerkettédik juttatta minduntalan az eszembe, hogy színházban vagyok. Pedig én s velem igen sokan úgy szeretjük nézni a színházat, hogy a valószínűség káprázatába ringasson bennünket. És maga pont azzal az ezerkettédik ötletével rántja vissza elvarázsolt lelkünket a bűvölet pereméről. Maga okos teremtés, Franciska, pontosan ki tudja számítani a hatáslehetőségeket, miért nem parancsol kissé magának? Látja, hogy elszokik az ember az ilyen önfegyelmű parancstól, ha nagyon rákap arra, hogy másoknak osztogasson parancsokat.

De ettől eltekintve: nincs az a színésznő a világon, aki tökéletesebb Tommy és Verebély-lány és Templom egere és Marika volna, mint maga, nagy-nagy kis enfant gaté a köbön.

— *Olvastam annak a Bethlennék a nagy beszédjét. Már megint főz bennünket! De én ammondó vagyok, hogy ha már főz, akkor kisüstön főzzön, a kisüstjít neki!*

Állandó a panasz, hogy az autobus ritkán közlekedik. Ajáljuk a fent látható új autobus-típust, Ha már olyan hosszú a kocsis, építsék meg úgy, hogy aki hátul beszáll, az elöl mingyárt le is szállhat a végállomásnál.

Wekerle és a kabinet

A t. Ház folyosóján egy ellenzéki képviselő ezzel a kérdéssel fordul Wekerle Sándor pénzügyminiszterhez:

— Igaz, kegyelmes uram, hogy nem vagy megelégedve a kabinettel?

— Szó sincs róla! — felel mosolyogva a miniszter és tovább szívja pompásan szelelő „Kabinet” szivarját.

VASS JÓZSEF, BUDAPEST

Mi van azzal a fűrészszel, kegyelmes uram? Én mindenesetre benne akarok lenni mint fűrészvényes.

PANA MANÓ
egységspárti és szemfüles

Jelszó: Gellért

Egy amerikai üzletember a napokban Budapestre jött. Egy kukkot sem tudott magyarul. Egy magyar ember még a bécsi gyorsvonaton kioktatta, hogy Budapesten nem is olyan nehéz eligazodni, elég, ha az ember ezt az egy szót mondja: „Gellért”. Az amerikai hitetlenül fogadta a tanácsot, de azért — megfogadta. Mikor megérkezett, azt mondta a taxisofoőrnek: „Gellért” — és a legelegánssabb hotelbe vitte. A szállóban újra ezt mondta: „Gellért” és bekalauzolták a Gel-

lért-fürdőbe. Aztán az étterembe tessékeltek. Ebéd után ki akart rándulni, azt mondta a sofőrnek: „Gellért” — és fölvitte a Gellért-hegyre. Vacsora előtt el akart menni valahova, annyit mondott csak: „Gellért” és abba a színházba vittek, ahol Gellért Lajos játszik. Színház után megvacsorázott, majd rá akart gyujtani és megint csak azt mondta: „Gellért”, — mire a pincér egy skatulya kitűnő fűstsűrös „Gellért”-cigaretta-t tett elébe.

A magyar útitárs jó tanácsot adott.

A Rimamurányi-Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság igazgatósági ülése az előterjesztett 1928—29. évi mérleget jóváhagyta. Az üzletév nyeresége három millió 423.545 P 41 fill., az előző évi két millió 917.307 P 97 fill.-rel szemben. A társaság 67.9 millió pengő értékű áruforgalmat bonyolított le. A termelés és forgalom megnövekedése is csak a kivitel nagyobb felkarolása révén volt elérhető. Az igazgatóság az október 30-ikára egybehívott közgyűlésnek 7 pengő osztalék kifizetését fogja javasolni, a múlt évi 6 pengővel szemben. A társaság különböző jóléti alapjai javára, valamint közművelődési és közjótékonyági célokra 215.000 pengőt fog fordítani.

Az „új” Borsszem Jankó születés napjára

Modernebb gondolkodású európeért nem ismert a mult századvégi Budapest, mint Csicseri Bors-t, a Borsszem Jankó alapítóját, főszerkesztőjét. Holtig világfi maradt.

Két leghíresebb primadonnánk vendégszerepelt egyidejűleg Bécsben. A „Jankó”-ban két vendégszoba volt megrajzolva ebből az alkalomból. Az egyik ajtó kettős lakatra vert keresztvassal volt elzárva, a másik tárva-nyitva volt.

Az egyik ajtóra Blaha Lujza, a másikra Pálmai Ilka neve volt felírva.

Pálmai Ilka bíróság elé állította az akkor már öregurat, aki a személyesen megjelent sértett előtt olyan szellemes bókka magyarázta ki az aposztrofálást, hogy a nagy művésznő megfenyegette mutatóujjával és mosolyogva vont a vissza a pert. Ágai — a bíróság álmélgodására — költségeinek megtérítését igényelte, amit nyomban meg is állapítottak — egy négykrajcárosban. Mert csak ennyit kívánt a Mester. Pálmai átnyújtotta a rézdarabot, amelynek Ágai gyönyörű ráját csináltatott és az íróasztala felső polcán őrizte.

Gavallériáját meg is őrizte magas kora végéig, de haladó voltán az első csorba akkor esett, amikor olvasótáborának egy töredéke pálcát tört fölötte és ennek következtében firmaváltozás történt a lap élén. Valamelyik nemzeti ünnep évfordulójára egy negyvennyolcas öreg százados dicshimnusz írt a Borsszem Jankóba, melyben mint a „nagy lázítót” említette Kossuth Lajost. Országos lett a felzúdulás, holott a nemzetet otkolonnal igazán nem lehetett volna talpra állítani, hiszen még holta után a puszta neve is fellázította a fél országot.

A lap fennmaradása szempontjából Csicseri Bors neve helyébe Lipcsey Ádám, majd az ő korai halála után Mol-

nár Jenő neve került és csakhamar irányváltás is kelt a nyomán.

Az apró, eleven tréfák, humoreszkek egyre több tért követeltek és hovatovább kiszorították a lap hasábjairól a jórészt kivénült állandó alakokat. Ágai bátyám a mindenkinek szóló mondanivalóját hozám intézte a Kagálban:

— Ecsém! Mit szól a mostani Borsszem Jankóhoz?!

Ekkor értettem át valójában, mi a vaskalaposság, de mert nagyon tiszteltem Ágait, szívből válaszoltam, hogy:

— Kidobták a régi, országosan kedvelt alakjainkat és nem kreáltak helyettük egyetlen újat sem.

Molnár rám nézett, mosolygott és helybenhagyta az ellene is szóló kritikát.

Ágaival csak Garay, meg Homicskó tudták némileg elfelejtetni Jankó Jánost meg Klitcsét, de az új éra behozta a szárnybontogató rajzoló seregét, akikre bizony nagyon idegenül nézett a konzervatív ízlésű nagy Mester.

— Hát az új piktorainkhoz mit szól, ecsémuram?

— Kedves bátyám, — feleltem — Gulbransson a „Simpli”-ben úgy rajzol rosszul, mintha nem tudna jól, ezek pedig mintha jól is tudnának!

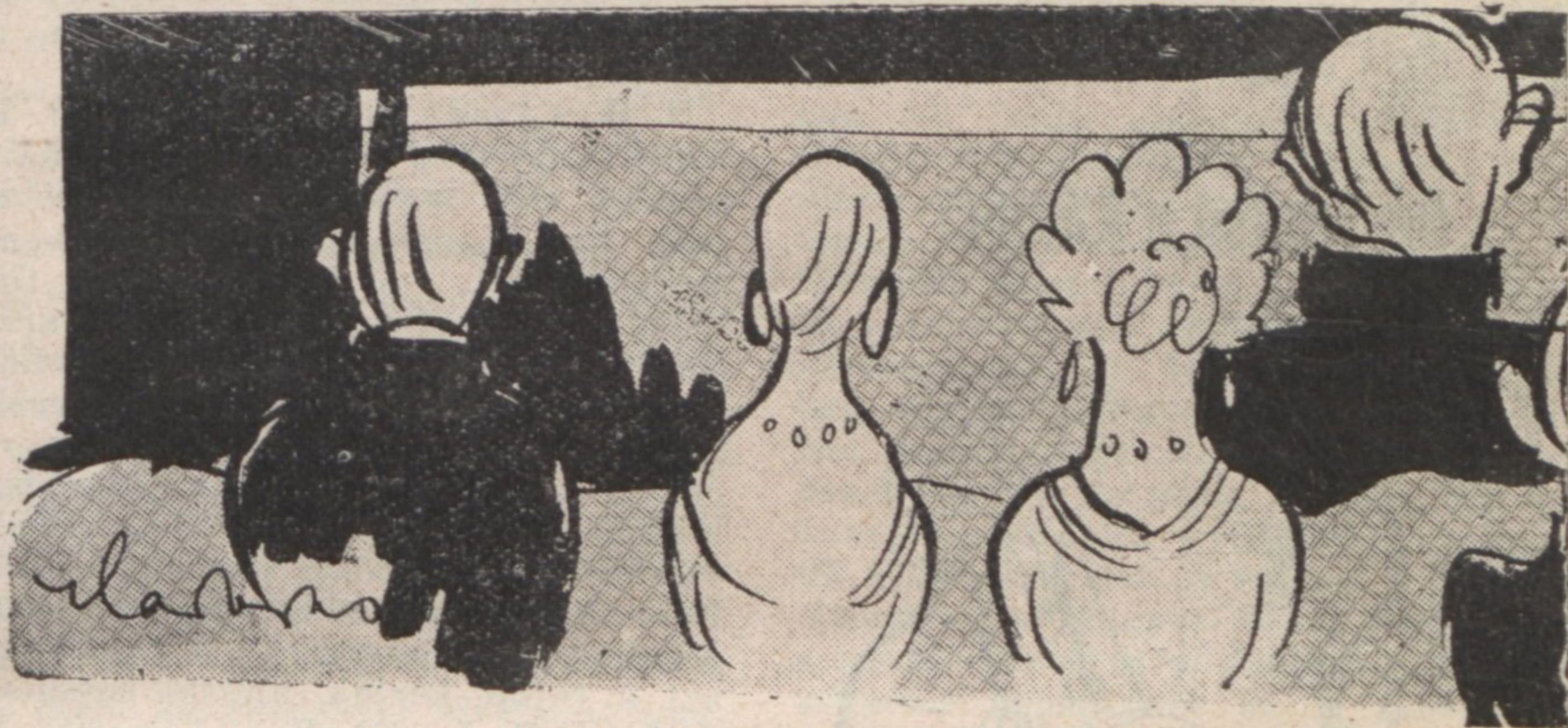
A Borsszem Jankóra kimondotta Pulszky Ferenc, hogy Európa legjobb politikai élclapja. Erre a verdiktre ő volt a legilletékesebb, mert mint emigráns, külföldön élt és megismerte a többi ország hasonló szellemi termékeit.

Levizsgázott a Jankó a háborús esztendőekben is, amikor minden versenylaptársa elhullott és főleg, amikor — pár évvel azelőtt — Kossuth Lajos miniszter fia kiadta a hatóságoknak a bizalmas rendeletet, hogy a Jankót minden rendelkezésükre álló eszközzel el kell nyomni. A háború után a nagy nyomorúság a Borsszem Jankó vidám karakterén nem tudott változtatni ugyan, de előbb témáiban, majd a formájában a változott közszellem által megkövetelt módosulásokon ment keresztül.

Fennállása óta most történt a leggyökeresebb forma- és hangváltóztatás. Molnár Jenő megmutatta, hogyan lehet a több mint hat évtizedes fán zamatos, friss gyümölcsöt érlelni. Ehhez a csodához gratulálok én a —fájdalom, egyre fogyatkozó — régi gárda nevében.

Kner Izidor

Borsszem Jankó a moziban

ÁBRIS RÓZSÁJA

— ROYAL APOLLÓ —

A szentimentalizmusba fulladó „Singing fool” és az elázott „Úszó színház” után egy nem egészen hangos, amolyan suttogó film az „Ábris rózsája”. Keveset beszél, de amit beszél, az legalább érdektelen. Egyáltalán nem vagyunk „megfőzve”. A „Jiszgadál”-lal elkéstek. A pesti zsinagógákban sokkal szebben énekeltek a nagyünnepeken s úgy tudjuk, olcsóbban lehetett üléshez jutni. Elég volt a zsidó szívek facsargatásából! Bízák ezt a forgalmiadó-ellenőrökre, a Társadalombiztosítóra és a végrehajtókra. Azok jobban értenek hozzá.

QUARTIER LATIN

— ORION —

Maurice Dekobra szüzséje, Petrovics Szvetiszlávval, a kis hisztériák által körülrajongott „Szveti”-vel garnírozva... Mi kell még? — gondolja az agyafúrt mozis. Pedig hát kell, illetve kellene. Mert mondjuk ki nyíltan: a szívdöglesztő Szveti ideje lejárt. Az már egészen vieux jeu, hogy kiáll egy daliás alak, egy jólszabott frakk és kész a szabályos filmstár. Manapság valamivel több kell ehhez. Például tehetség. Ami pedig Maurice Dekobra szüzséjét illeti, erős a gyanunk, hogy a derék Podmaniczky Endre alaposan lemauriceozná a moszjót ezért a

vizenyős romantikáért. És joggal. Prognózis: A Quartier Latin se igen quarterozza be magát a mozilátogató közönség szívébe.

A VÖRÖS PIMPERNEL

— DÉCSI —

Ez a film általános nagy csalódást okozott. Nagy ravaszul így hirdették: „Orczy bárónő regénye” és a pletykaéhes közönség izgatottan leste, mikor tűnik fel a vásznon Orczy bárónő. De a bárónő nem tűnt fel. Még csak Sipeki Balás professzor úr sem mutatkozott. Ezzel szemben szerepelt a francia forradalom, Robespierre és egyéb unott filmrekvizitum. Szerepeltek még a vásznon angolok és a nézőtéren — skótok. Kísérőfilm a „BOTRÁNY” volt. Erről csak annyit: nomen est omen.

A VÉGZETES ASSZONY

— UFA —

Jó film, de a téma nem eredeti. Ivan Mosjoukin és Brigitta Helm kitünő színészek, amit Dita Parloról, a harmadik szereplőről nem mernénk ilyen határozottan állítani. Ez a nő csak csinos, semmi több. Úgy látszik, ennek köszönheti, hogy a berlini Ufa igazgatói mind úgy jártak, mint a gyufa: lángralobbantak, elvesztették a fejüket és — szerepeket adnak neki. Ettől függetlenül a film is megérzi a pesti bérházhiányt. Csak fél-

ház jutott rá. Pedig a mozi igazgatósága külön csemegével is szolgált: személyesen léptette fel a film felvonás-közében a Pesten tartózkodó Ivan Mosjoukint. Ám bár ezt megspórolhatták volna. Mosjoukin a vásznon kitünő, de a színpadon komikusan félszeg. A kísérőfilm, Horthy Jenő és ifj. Horthy István „Az egyenlítő alatt” című expedíciós filmje, szép és lebilincselő.

Ne bántsd a Rádiót!

Nem múlik el nap, hogy a Rádió ellen ne jelennének meg éles kritikák a lapokban a műsor és a szereplők miatt. Mi nem azonosítjuk magunkat a támadásokkal. Nekünk nincs okunk panaszra. *Mi nem hallgatunk rádiót.*

Amiatt is neheztelnek, hogy a Rádió csak „elcsépett” (értsd a Rádióban sokszor játszott) operákat: Carmen, Tosca, Traviata, stb. ad elő. Itt sem vagyunk egy nézetten a rádióelőfizetőkkel. Mi tudnillik *elmegyünk az Operába*, ha más operát is akarunk hallani.

Azt is a Rádió rovására írják, hogy számos kiváló írónkat mellőzi a szórakoztató nagyüzem vezetősége és hogy rengeteg dilettáns terjeszti szellemi bacillusait a hanghullámok útján. Mi nem zúgolódunk emiatt. *Mi csak jó könyveket olvasunk.*

Azt is halljuk, hogy a Rádióban sok a szünet. No és ez baj? Tőlünk egész nap szünetet tarthat. Inkább szünet, mint Radnótfalvy Ágnes novellája, Bugaczy Lehel humora és K. Bükkházy Ilka vakmerő énekprodukciója.

(Aki szintén meg van elégedve a Rádióval, írja meg nekünk. Minden közérdekű felszólalásnak helyet adunk.)

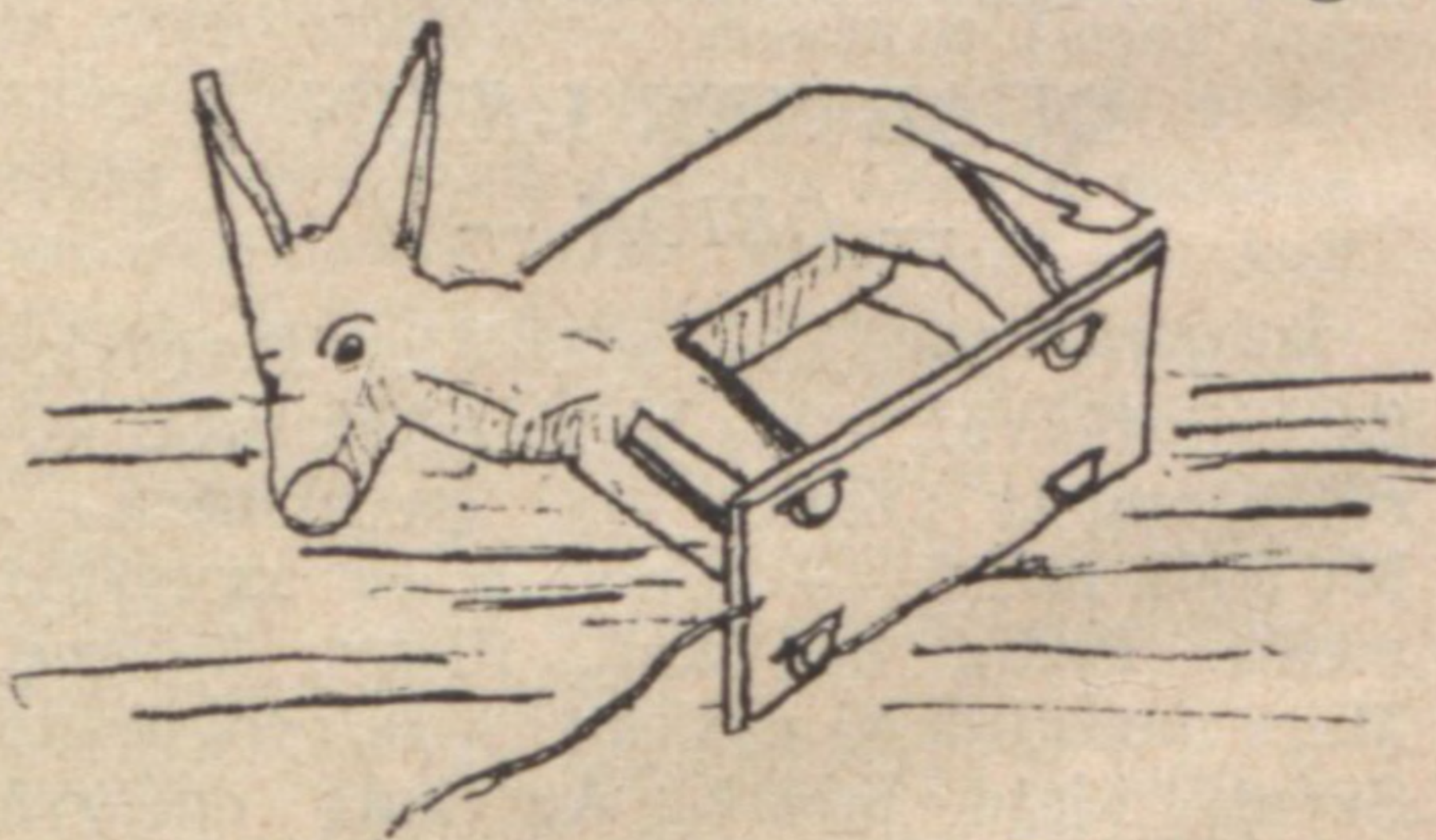
BORSSZEM JANKÓ ÜZENETEI

Még mindig garmadával kapjuk előfizetőinktől és lapunk egyes számainak vásárlóitól a végtelenül kedves, kitüntető sorokat, amelyekben a Borsszem Jankó új formájához és hangjához gratulálnak. Fogadják valamennyien leg-hálásabb köszönetünket.

S. H. (Arad). A java jönni fog. Boldogok vagyunk, hogy az újjáalakított „Jankó” ott is általános tetszést aratott. Sz. M.-nak külön üdvözet a jó memóriájáért. — H—y P—a. Önnel együtt számos úrinő rezonált arra a „nyilt levélre”. Legfőbb törekvésünk, hogy az igazság és a jóízlés (gyakorlati esztétika) tolmácsai legyünk, mert ép ezt a két eszményt éri hazánkban a legtöbb arculcsapás. Kedves sorait a szerkesztőség emlékei közé helyeztük. — K—r. Szép napokat ragyogtat vissza az érdekes reminiscencia. A „szögletbe” azt a fajtát kérjük, amivel bemutatkozott. — P. L. (Berlin). Kimerítő levél ment. — S. T. (Wien). Önnek van igaza. Az a cikk, amit a „Neues Wiener Journal” október 11-i száma „Besuch bei Franz Molnár — von Eugen Molnár” címmel hozott, egyidejűleg a „Borsszem Jankó”-ban jelent meg szerkesztőnk tollából. A tekintélyes berlini „Der Tag” október 13-i számának irodalmi mellékletén olvasott „Madame Parvenü sitzt Modell” című humoreszk eredetije Molnár Jenő „Ilyenek vagyunk” című könyvében jelent meg. A fordítás Maurus Mezei pompás munkája.

Csak férfiaknak!

Rébusz, amelynek megfejtésére nem kíváncsi a szerkesztőség

Aki ezt a rébuszt megfejti, tartsa meg magának a drága titkot. Aki nem tudja megfejteni, de kíváncsi rá, annak zárt levélben megírjuk, ha válaszbélyeget küld. Nőknek nem válaszolunk! Aki ilyent vagy ehhez hasonló zamatosat tud, küldje be nekünk.

Borsszem Jankó a pénzpiacon

⊙ Scitovszky Tibor is... A képviselőház mult heti ülésén volt néhány olyan közgazdasági szenzációja is a folyosónak, amelyről napilaptársaink elfelejtettek tudósítani. A többi közt egészen nyíltan beszéltek róla benfentes politikus-közgazdászok, hogy Scitovszky Tibor, a Magyar Általános Hitelbank elnöke körülbelül egyidőben távozik ebből az állásából Scitovszky Bélával, aki viszont a belügyminiszteri széket hagyja el. Scitovszky Béla állítólag a közigazgatási bíróság elnöke lesz. És Scitovszky Tibor? ... Amilyen pehünk van, még majd közgazdasági bíróságot szerveznek és annak az élére állítják.

KÉNYELMES IGAZGATÓI SZÉKEK ELADÓK A FÖLDHITELBANKNÁL.

× **Osztalék — in natura.** A „Bauxit”, hír szerint, természetben fog osztalékot adni részvényeseinek a jövő évben. Mint értesülünk, hasonló reformtervvel foglalkozik a Hungária műtrágyagyár, mely a termékeiből szintén természetben akar juttatni a részvényeseknek.

= **Krausz Simon banketje.** Krausz Simon fényes banketet rendezett a napokban, amelyre valamennyi bélistás bankár meghívót kapott. A 850 terítékes lakomán számos felköszöntő hangzott el. Főleg a TÉBE-t és az intervencióbizottságot éltették.

£ **Részvényesek bálja.** A jövő farsang kiemelkedő eseménye a részvényesek bálja lesz, amely fényben és gazdagságban túl fogja szárnyalni a híres Széchenyi-, Protestáns-, Jurista-, Technikus-, Fás-, Bőrös- stb. bálokat. A multság külön attrakcióval is szolgál, tudniillik ezen a bálon fognak kibékülni az évtizedek óta harcoló nagy- és kisrészvényesek. A bálát nem a Vigadóban, nem a Gellértben, nem a Hungáriában fogják megtartani, hanem a tőzsde nagytermében és pedig délelőtt. Erre az ünnepi alkalomra gyönyörűen feldíszítik a tőzsdetermet. A falakat a Magyar-Amerikai, a Magyar-Német, az Ingéfa, a Lipóttakarék és a Földhitelbank részvényeivel tapétázzák ki, a Just-izzótól pedig reflektorokat szerez be a rendezőség. A Részvényesek báljának fővédnökségét Paupera Ferenc vállalta, a rendezőség élén az agilitásáról közismert Halász Lajos bankár áll.

§§ **Hatalmas fúzió híre terjedt el a pénzpiacon.** A „Törekvés” takarékpénztár magába fogja olvasztani a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesületet. Erney Károly állítólag már fölvétel végett jelentkezett a szociáldemokrata bankárok szakszervezeténél.

× **Jótekonyság.** A négy legnagyobb pesti bank elnökei és vezérigazgatói a magas zsidóünnepek alkalmával fejésként 10 (tíz) fillért adományoztak a bankpaloták sarkán álldogáló rokkantoknak, „abból az alkalomból, hogy a zsinagógákban már nem kell „snóderezniok”.

62. évfolyam, 27. (3138.) szám

Felelős szerkesztő és kiadó:

MOLNÁR JENŐ dr.

Művészeti főmunkatárs:

GÁSPÁR ANTAL

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, Mozsár u. 9. Tel.: A. 233—24

Laptulajdonos:

Borsszem Jankó Lapkiadó rt.

Igazgató: MOLNÁR EMIL

A BORSSZEM JANKÓ előfizetési árai:

Egész évre	20 pengő — fillér
Félévre	10 pengő 50 fillér
Negyedévre	5 pengő 50 fillér

Biró Miklós nyomdai műintézet rt. nyomása, VII, Rózsa ucca 25. szám

KOMIKUSOK KONGRESSZUSA

november 3-án fél 6-kor, vasárnap
a Zeneakadémia nagytermében

Bevezeti:

MOLNÁR JENŐ

KÖZREMŰKÖDNEK:

*Dayka Margit, Rátkai Márton,
Gárdonyi Lajos, Dénes-Pethes, Peti
Sándor, Radó Sándor, Bánóczi De-
zső, Csillag Erzszi, László Miklós,
Somló István, Neszmély Rózsi,
Keleti László, László Lili, Vágó
Erzszi, Szász Lili*

Jegyek Rózsavölgyinél és a Zeneakadémián
(STUDIO)

ÚJ SZÍNHÁZ

ÉGŐ VÁROS

Földes Imre
óriási sikerű színműve

Berky Lili, Gózon, Harsányi

FŐVÁROSI OPERETT SZÍNHÁZ

A nagy börtön

Lengyel József
SZENZÁCIÓS
HADIFOGOLY DRÁMÁJA

Elektromágneses gyógyintézet

Modern fizikai gyógy módok, különö-
gyögyeredmények: ideg-, rheumás-, ütő-
ér-, ischias- stb. bajoknál, vérszegény-
ség, álmatlanság, stb. eseteinél.
Olcsó kúradijak. Kérje az új prospektust

Bpest VII, Vilma királynő út 11

Telefon: József 326-24

VÍGSZÍNHÁZ

MOLNÁR FERENC:
MARSAL
EGY, KETTŐ, HÁROM!

MAGYAR SZÍNHÁZ

Diktátor kisasszony

BÚS FEKETE vígjátéka

TITKOS DÉNES
HEGEDŰS SARKADI

M. KIR. OSZTÁLYSORSJÁTEK

LEGNAGYOBB
NYEREMÉNY
SZERENCSES-ESETBEN
**500.000
PENGŐ**

JUTALOM
**300.000
PENGŐ**

NYEREMÉNY
**200.000
PENGŐ**

MINDEN-MÁSODIK
SORSJEGY-NYER

42.000
NYEREMÉNY 1 JUTALOM
7.722.000
PENGŐ-KÉSZPÉNZBEN

A-SORSJEGYÉK-ÁRA-OSZTÁLYONKÉNT:
EGÉSZ: 24 P. FÉL: 12 P.
NEGYED: 6 P.
NYOLCAD: 3 P.